

Colofon

Handreiking -16:
Studiemateriaal voor -16 jeugdverenigingen en clubs

Uitgave:
Landelijk Contact Jeugdverenigingen
Christelijke Gereformeerde Kerken (LCJ)

Administratie:
Maarten van Middelkoop, jeugdwerkadviseur LCJ
Middenstraat 9, 3361 XK Sliedrecht
tel. 0184-417828
fax 0184-419848

Vormgeving en druk:
Drukkerij Gebrs. Verloop
Alblasserdam

Illustraties:
Jacoline de Heer

VOOR DE LEIDING

Richteren

Othniël
Ehud
Samgar
Debora
Barak

Gideon
Thola
Jaïr
Jefta
Ebzan

Elon
Abdon
Simson
Eli
Samuël

HANDREIKING -16

Voorwoord

Er ligt een schets over Richteren voor u. Er is uiteraard een keuze gemaakt. Het is niet nodig om alle richters uitgebreid te behandelen. De schetsen bieden deze keer niet voldoende stof voor twee avonden. Het is niet de bedoeling dat u 10 avonden met dit boekje bezig bent. Alleen de laatste schets zou in twee keer behandeld kunnen worden.

Het is belangrijk om de lijnen van de richterentijd naar onze tijd door te trekken. Ook in onze tijd doet ieder wat goed is in zijn eigen ogen.

Bij het voorwoord van de leden lezen we over de beelden in het wassenbeeldenmuseum. Onze leden zijn ook als zo'n beeld of de Heere moet hen levend gemaakt hebben door zijn Heilige Geest. Het is goed om dit voor ogen te houden. Wij denken vaak dat onze leden al een beetje op de weg zijn omdat ze naar de vereniging komen.

Maar ook voor hen geldt dat ze net zoals het volk Israël in de richterentijd een Verlosser nodig hebben, Die hen redt van een eeuwige ondergang.

Laten we dit doorgeven op onze avonden. In Efeze 2 : 4 en 5 lezen we hiervan:

"Maar God, Die rijk is in barmhartigheid door Zijn grote liefde, waarmede Hij ons liefgehad heeft. Ook toen wij dood waren door de misdaden, heeft ons levend gemaakt met Christus; (uit genade zijt gij zalig geworden)".

Bent u zelf zo'n wassen beeld of leeft u?

Schets 1 Othniël

Wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezen (Psalm 32:5)

Achtergrondinformatie bij Richteren 1-3

Na de dood van Jozua wil het volk weer gaan strijden tegen de Kanaänieten om zo het hele land te veroveren. De Heere bepaalt dat Juda de strijd moet beginnen. Bij Bezek wordt een belangrijke overwinning op Adoni-Bezek behaald. Zijn duimen en grote tenen worden afgehakt. De stad Kirjath-Sefer wordt door Othniël ingenomen en Othniël krijgt als beloning daarvoor Achsa als bruid.

Toch worden niet alle Kanaänieten verslagen. Het volk wordt hier bij Bochim door een engel des Heeren bestraft. Hij wijst hen op deze zonde van nalatigheid. Hun berouw komt echter te laat. De Heere straft het volk.

Zo groeit er een nieuw geslacht op wat de Heere niet kent en de afgoden gaat dienen. Ook vermengen zij zich met vreemde volken. Nu gaat de Heere hen verlaten en stuurt vijanden om het volk te onderdrukken.

Deze tijd waarin er geen koning in Israël is noemen we de richteren tijd. De Heere verwekte richters of rechters over het volk. Meestal was de aanleiding de onderdrukking door vijandige volken. Deze onderdrukking is het middel waardoor het volk weer terugkeert tot de Heere. Er volgt verootmoediging. De afgoden worden verwijderd. In Zijn genade geeft de Heere een richter om het volk te verlossen.

Een richter ontleent zijn gezag dus aan zijn bijzondere roeping en zending door God. God gebruikt hem om het volk te verlossen van de vijanden en de herwonnen vrijheid te beschermen. Hij zuivert de godsdienst en brengt het volk weer terug naar hun enige Wetgever en Rechter. Het ambt is niet erfelijk. Trek de lijn door naar de Richter: de Heere Jezus Christus. Hij is gekomen om te verlossen van de vijand en Hij wil Zijn kinderen weer terugbrengen bij de Vader.

Laat het grote geduld zien van de Heere tegenover de ontrouw van het volk.

Opmerking bij het maken van het onderwerp

Het is de bedoeling dat er een algemene inleiding wordt gemaakt. Te beginnen bij Jozua 24 en daarna de eerste twee hoofdstukken van het boek Richteren. Het volk belooft wel aan Jozua om de Heere te dienen maar ze verlaten de Heere als Jozua

gestorven is. Het is misschien goed om de leden even wat aanwijzingen te geven bij het maken van hun onderwerp. Is de stof echt te moeilijk dan kunnen ze eventueel een gedeelte van hun onderwerp over de richter Simson doen. Het gaat in deze schets niet over Simson maar de zonden van het volk zijn hetzelfde. U bespreekt dit onderwerp dan kort en trekt lijnen naar de begintijd van het boek Richteren.

Bij de vragen

- 1a. Spreekt voor zich
- 1b. Dood voor de stem van de Heere, geestelijk lui, bang voor de heidense volken.
2. Baäl en de Astharoth.
3. Ze vermengden zich met de heidenen
4. Voor jongeren kan het gemis van een opa of oma groot zijn. Probeer hier rekening mee te houden. Als het nodig is kan het goed zijn om hiervoor ruimte te maken in het gesprek. Misschien is er een ander persoon die een belangrijke plaats in hun leven inneemt. De bedoeling is om een gesprek op gang te brengen over mensen die hun over de Heere vertellen of laten zien dat het goed is om de Heere te vrezen.
5. a. Benadruk de zuigkracht van deze feesten. Haal het dichtbij door zowel over houseparty's als over schoolfeesten, feesttenten, buurtfeesten en de feesten in de nieuwjaarsnacht te spreken.
b. Het kanaänitische zit niet alleen in de drank of de drugs maar in de leegheid, het zonder God willen leven. Het is voor onze jeugd heel moeilijk om staande te blijven. Het is zo belangrijk om bij de groep te horen. Laten we als leiding ook heel praktisch een alternatief bieden. Geen kanaänitisch feest maar wel een gezellige vereniging met af en toe ook ontspanning. Zodat de leden voelen, hier hoor ik wel bij. Dit zal de vereniging alleen maar ten goede komen. Het is niet de bedoeling om deze activiteiten i.p.v. Bijbelstudie te doen maar als een extra activiteit.
6. Zie Bijbel.
- 7a Spreekt voor zich.
- 7b Zie HC vr/ant. 29, 31 en 34
- 8 Zie Bijbel.

Bij de puzzel

(Maar mijn volk wou niet naar mijn stemme horen)
Deze zin wijst op het niet willen horen naar Gods geboden en het niet wandelen in Zijn wegen.

Schets 2 Ehud

Gods rechterhand is hoog verheven. (Psalm 118:8)

Achtergrondinformatie

Na de richter Othniël was er veertig jaar rust. Maar weer verliet het volk de Heere. Er volgde een onderdrukking van achttien jaar waarin veel belasting moest worden betaald aan Eglon, de koning van de Moabieten. Ehud wordt richter. Hij is links. Waarschijnlijk heeft hij daardoor met zijn zwaard het paleis kunnen binnendringen zonder dat men zijn wapen opmerkte. Hij doodt Eglon.

Drs P. Cammaraat schrijft in zijn handboek 'Leren en Leven' op blz. 415 en 416: (deze twee bladzijden zijn met toestemming van de uitgever overgenomen)

RICHTEREN 3:1-21
OTHNIËL, EHUD EN BANGAR

Richte 3:1-21 Maar de kinderen Israëls waren voort te doen dat haast niet te de ogen die HEEZEN, van welke de HEEZE Eglon, de koning der Moabieten, ogen Israël, omdat zij dachten dat haast niet te de ogen die HEEZEN.

Het verlaten van de HEEZE.
De onderdrukking als straf van God.
De verlossing door een rechter.

9 Ze riepen de kinderen Israëls tot de HEEZE; ze liepen omringd tot de HEEZE en erkenden Hem als de enige God. Ze verdedden zich, ze bleven een verging, help en verlossing.

10 de God der HEEZEN was met hem de Heilige Geest rust hiet toe met geest van dapperheid, wijsheid en vrijzinnigheid.

11 Toen was het land als in haren vrede.

12 een vader de HEEZE Eglon God geeft hem de overwinning over Israël.

13 zij waren de Palast in heel deze tijd is niet veranderd vanwege de vloek van Jeroch. Er zijn veel haren geboren. Eglon tradt van Jericho een weging en legert te een bevestigings.

14 die hebbe niet letterlijk die krachtloos is met zijn rechterhand en geest met vrijwillig geest, om hem geving te strekken.

15 gevonden hielden gebenedide omzet.

Zijde de koning wil niet die zijn keuzen het haren. God beoefent hem van zijn geest overvloedigheid.

20 de heb een woord Gods om te een haren, als recht voor het woord van God, te horen opmaken van zijn haren. Dit is gebenedide.

21 haren. het achterste deel van een ovaal.

22 hij hebbe zijn naam hij doet zijn behoren.

23 haren. haren haren.

24 of erkennen te te weten uit verlossing van wat te moeten doen. Als zij geest hielden geest hielden.

25 zij waren de vrede met de Jeroch de vader de Moabieten, die op de woestijn Jeroch geest geest zijn, met naar haren eigen land haren. vrede en vrede te niet te help haren haren.

26 niet haren verlossing, niet haren.

27 haren zijn tijd te een vrede.

Ragting van God. God verzoekt te vrede met onderdrukking als be- vreden.

Gefel: Niet leet allen hiden als het erke zood is. Als het volk van haren erkent dat het haren eigen schuld is dat zij onderdruk worden. Als het zondeloos wordt, en haren wordt dat allen bij de HEEZE hiet te verlossen is.

Gefelheid: Ehud doodt Eglon. Dit is geen woord, maar een geest- daad. Geestelijke waakzaam, die uit haren wordt geboren, maar

415

een verdrukking van het volk van God. De Moabieten hebben geen enkel recht op Israël te bezetten en te onderdrukken.

Besluit Een informatie bij Richte 3, 9.

Bevestiging In deze tijd dringt de vrede geen haren, maar een soort rok de de vrede. Bij de gang naar het haren te haren van de haren vrede, dat hij het haren van vrede haren vrede.

Opmerkt Een ovaal is een vrede met haren een haren juist aan het vrede. Bij vrede geest met de vrede te haren onder het juk te haren en van haren aan te spreken moet te vrede.

1 Israël vergeet de HEEZE.
2 God hiet hem acht jaar onderdrukken door Conchon Bachtan.
3 Het volk klaagt zijn nood bij de HEEZE.
4 God verlost hem door de richter Ehud.
5 Het is een vrede jaar vrede. Dit vrede Othniël.
6 De vrede geest met vrede of van de HEEZE.
7 God hiet hem achttien jaar onderdrukken door Eglon.
8 God verlost hem door de richter Ehud.
9 Ehud brengt Eglon een geest met vrede haren als te allen zijn.
10 Ehud niet te vrede en vrede van haren.
11 De Moabieten worden vrede.
12 Het is een vrede jaar vrede.
13 De vrede geest met vrede vrede vrede de HEEZE.
14 God hiet hem vrede vrede door de HEEZE.
15 Het is een vrede vrede vrede.
16 God verlost hem door de richter Bangar.

BOVENBOUW Het vrede met vrede vrede vrede vrede en vrede. De vrede van Ehud. De vrede vrede bij de Jeroch.

Zegen Ps 118:13,14; Ps 100:19,20; Ps 150:1,2.

Gesprek Onderdrukking als straf van God.
Het vrede vrede met vrede.

Leem De vrede vrede vrede vrede vrede.
De vrede vrede vrede vrede vrede vrede.
De vrede vrede vrede vrede vrede vrede.

RICHTEREN 4, 9
DEBORA EN BARAK

Richte 4:9 Alse hebbe God te een vrede vrede, de vrede van haren, de vrede vrede, voor het vrede vrede vrede vrede.

De vrede, vrede vrede vrede vrede.

416

Bij de vragen

1. Het volk verlaat de Heere opnieuw.
2. Het is niet gemakkelijk om dit te zeggen als de Heere onbegrijpelijke wegen met ons gaat. Toch moeten we hierin vasthouden dat God, God is. Hij is Soeverein. Hij is de Pottenbakker en wij zijn slechts het leem. Zou Hij Die zelfs Zijn eigen Zoon niet spaarde niet alles ten beste keren voor Zijn kinderen? (Betrekt hierbij ook zondag 10).
3. Spreekt voor zich.
4. Leesopdracht.
5. Niet waar zijn: 1, 2, 5, 7.
6. Om over te praten
Het is fijn als er hier een gesprek over ontstaat. Lukt dit niet zo erg dan zou een schriftelijk beantwoorden ook heel goed kunnen. Alle leden schrijven hun antwoorden op een briefje. Deze briefjes worden anoniem ingeleverd en dan door de leiding voorgelezen.

7. De macht van de zonde wordt onderschat. Je kunt daar uit eigen kracht nooit mee breken. Alleen de Heere kan dit. (Zie ook Jesaja 42:7). Wijs met nadruk op de macht en de kracht van de volmaakte Richter Jezus Christus.

Bij de puzzel

1. moabieten. 2. heup. 3. boodschap. 4. Eglon. 5. deuren.
6. zwaard. 7. jordaän. 8. rechterhand. 9. leven.
Het gevonden woord is opperzaal.

Schets 3 Samgar, Debora, Barak..

De Heere doet mij heersen over de geweldigen (Richt. 5:13).

Achtergrondinformatie

De ossenstok van Samgar is een stevige stok met een ijzeren punt aan het uiteinde. Hij wordt gebruikt om de ossen te leren onder het juk te lopen en om hen aan te sporen verder te gaan.

Debora

Debora leefde in de tijd van de richteren. Zij was de enige vrouw, die de Heere als richteres aangesteld had. Zij was de vrouw van Lappidoth. Alleen zijn naam wordt in de Bijbel genoemd, verder weten we niets van hem.

Debora woonde tussen Rama en Bethel onder een palmboom. Blijkbaar was dit een duidelijk herkenningsteken (Richt. 4:5).

Zij zat onder deze boom als er Israëlieten kwamen om haar te horen rechtspreken (rechtspreken=richten, daarom noemen we Debora een richteres).

De Israëlieten kwamen bij haar om hun problemen aan haar voor te leggen of om onderwijs te krijgen, want Debora was een wijze en dappere vrouw, een vrouw die de Heere vreesde. Ze was als een moeder voor het volk van Israël. Maar ze had hen wel vaak gewaarschuwd voor de zonden die ze deden, door de afgoden te aanbidden. Ze luisterden pas toen koning Jabin hun onderdrukte. De Heere stuurde hen toen Debora, die het volk samen met Barak zou verlossen. Debora was heel bedreven in leiding geven aan het leger, toch vond ze het niet goed om als aanvoerder het leger te leiden. Dit is heel typerend voor haar: onder haar gezag gebeurden er grote dingen, maar van alles gaf zij God de eer!

Niet alle stammen gaan mee om te vechten. Ruben, Dan, Aser, Gilead, en Juda worden genoemd in de lofzang van Debora omdat ze niet meegaan. Ze keurt dit af.

Als ze gaan vechten blijkt het dat de Heere Zelf gaat strijden. Er komt een geweldig noodweer zodat de strijdwagens van de vijanden niet verder kunnen.

Als de Heere tegen je vecht verlies je altijd. Veel vijanden worden gedood.

Ook Sisera vindt de dood als Jaël; gedreven door een heilige ijver van God gegeven, een tentpin neemt om hem te doden. God heeft Israël de overwinning gegeven.

Bij de vragen

1. Zie Bijbel.
2. Als de os zijn poten achteruit sloeg schrok hij van de scherpe punten want de stok zat achter zijn poten. Zo leerde hij door te lopen.
3. 600.
4. Simson met een ezelskinnebakken. David met een steen.
5. In de hof van Gethsemané.
6. a. Ze denkt groot over God. Hij wordt geloofd. Debora vindt het niet goed dat Ruben Dan en Aser niet meedoen met het strijden. Zij noemt zich in vers 7 een moeder in Israël.
b. Praatvraag spreekt voor zich. Probeer wel de waarde te laten zien van herdenkingsliederen.
7. Het lijkt onterecht maar als de Heilige Geest er voor gezorgd heeft dat Barak hier wordt genoemd zal hij zeker in de rij van dit bijbelgedeelte thuis horen. Hij heeft door het geloof aan Debora gevraagd om mee te doen.
8. a. Praatvraag.
b. Van nature zijn we niet vrij maar gevangen in de zonde. In de Dordtse Leerregels 3,4 artikel 16 lezen we wat die vrijheid inhoudt: maar maakt hen geestelijk levend enz.
9. Ruth, Esther, Maria en Martha enz
10. In de schepping, tijdens de zondvloed, bij Jozua stond de zon stil, geen regen met Elia, drie uur duisternis.

Bij de puzzel

Na enig zoekwerk zullen ze de namen wel kunnen vinden:
1. Simson, 2. Thola, 3. Elon, 4. Ehud, 5. Othniel, 6. Samgar,
7. Debora, 8. Ebzan, 9. Jefta, 10. Jair, 11. Gideon, 12. Abdon.

Schets 4 Gideon

Ga heen in deze uw kracht (Richteren 6:14).

Achtergrondinformatie

Allereerst is het verstandig om het onderwerp over deze richter voor te laten lezen.

Als er geen onderwerp is kunt u misschien aan het einde even een korte samenvatting geven over Gideon. In de schets wordt namelijk maar een klein gedeelte van het hoofdstuk besproken.

Veel leden van de vereniging weten niet wat de kanttekeningen van de statenvertaling zijn.

Het is goed om hier elk jaar een keer mee te werken. In de praktijk blijken de leden het helemaal niet erg te vinden om hier een avond mee bezig te zijn. Als het mogelijk is kan dit het beste in groepjes gedaan worden met een korte nabespreking. De leiding zorgt er voor dat de kanttekeningen gekopieerd zijn. In deze schets is kopiëren niet nodig omdat de kanttekeningen in het ledenboekje staan afgedrukt.

Allereerst leest u met de leden de informatie die over de kanttekeningen worden gegeven en bespreekt de vragen die hier bij horen. Deze vragen zijn allemaal in het leesstukje terug te vinden.

Nu leest u het bijbelgedeelte over Gideon en legt dan uit hoe de kanttekeningen werken. Hier moet echt even de tijd voor worden genomen want voor de jongste leden is het best pittig. Dan zet u de vereniging aan het werk. In groepjes of samen. De vragen gaan allemaal over het eerste gedeelte van Richteren 6. De antwoorden zijn allemaal in de kanttekeningen terug te vinden.

Het is misschien goed om ook aandacht aan de andere hoofdstukken te schenken. Hier zou zelfs een tweede avond aan besteed kunnen worden.

In de nabespreking schenkt u ook aandacht aan de praatvraag over de verschillende uitspraken.

Ter afsluiting bespreekt u het gedeelte over de arend.

Bij de puzzel

De zin is: de Heere is vrede (Richteren 6:24).

Schets 9 Thola, Jaïr, Jefta, Ebzan, Elon, Abdon, Simson, Eli, Samuël

En wat zal ik nog meer zeggen? Want de tijd zal mij ontbreken, zou ik verhalen van Gideon, en Barak en Samson en Jefta..

Achtergrondinformatie

Jefta vreest de Heere. Hij is door zijn halfbroers verstoten omdat hij een hoerenkind is. Hij is gaan zwerven en weet zich afhankelijk van de hulp van de Heere in zijn strijd tegen de Ammonieten (vers 9 en vers 27). In geloof gaat hij de strijd aan. Zo groot is zijn geloof, dat hij van tevoren reeds de Heere een offer toezegt. Het eerste wat uit zijn huis hem tegemoet zou komen, zou de Heere worden gewijd. In het licht van zijn geloof en het doordacht handelen van Jefta is het niet waarschijnlijk dat hij deze belofte ondoordacht heeft gedaan. Niet voor niets wordt Jefta in Hebreë 11 genoemd onder de geloofshelden. Zijn godsvreze blijkt ook in het nakomen van de belofte.

Er wordt verschillend gedacht over hoe Jefta deze belofte ten uitvoer heeft gebracht.

Nemen we de tekst letterlijk dan moeten we concluderen dat Jefta zijn dochter gedood heeft.

Toch zijn er vele argumenten, die pleiten voor een andere uitleg.

1. Jefta heeft zijn dochter aan de Heere gewijd en dat betekent dat het meisje nooit zou mogen trouwen. In vers 37 en 38 lezen we hiervan. In vers 39 lezen we dat Jefta zijn belofte uitvoert, waarop dan gelijk volgt: en zij heeft geen man bekend. Jefta raakt haar kwijt omdat ze niet meer bij hem mag wonen. Hij verloor haar dus op een bepaalde manier. Hij heeft haar als het ware uit zijn leven verbannen door haar te veroordelen tot een eenzaam en onvruchtbaar leven, zonder huwelijk en nageslacht. Mogelijk heeft ze haar leven aan de dienst van de Heere gewijd als een nazireese.
2. Mensenoffers waren ten strengste verboden (Lev. 18:21). Er staat zelfs de doodstraf op (Lev.20:2). Toch blijft Jefta richter. Ze hadden nu een mooie aanleiding gehad om "dat hoerenkind te doden".
3. Een moordenaar zou door Samuël in Samuël 12:11 niet met ere genoemd zijn.

4. In vers 40 krijgen we de indruk dat de dochter ergens in de eenzaamheid woont en elk jaar vier dagen lang bezoek krijgt.

In Richteren 12 lezen we dat de Efraïmieten in opstand komen tegen Jefta. Dan komt het gedeelte over de uitspraak van het woord schibboleth. Een echte Efraïmiet kan de "sch" niet goed uitspreken.

Bij de vragen

1. Het behouden van Christus betreft een eeuwig behoud. Voor eeuwig gered en zalig
2. Jozef werd door zijn broers verkocht om zo zijn broers van de hongerdood te kunnen redden.
De Heere Jezus werd door zijn broers gekruisigd om zo Zijn volk zalig te kunnen maken.
Mozes bidt voor het volk. De Heere Jezus is de grote Voorbidder.
Abraham hoeft zijn zoon Izak niet te offeren. Maar de Heere Jezus moest echt geofferd worden.
David is in zijn koningschap een type van Christus.
3. Spreekt voor zich.
4. Als er geen onderwerp wordt voorgelezen moet een soort samenvatting van de geschiedenis van Jefta worden opgeschreven.
5. Het is goed om over deze dingen met elkaar te spreken. Leden kunnen zich veel van een begrafenis herinneren terwijl andere leden nog nooit een begrafenis hebben meegeemaakt.
6. Praatvragen.
7. Spreekt voor zich.

Bij de puzzel

Er zitten wel 42 woorden in de puzzel verstopt.

Aan het einde van deze schets nog drie opmerkingen:

- 1 In de richterentijd werd steeds duidelijker dat er een koning nodig was, die over het hele land zou regeren en zo alle stammen zou verenigen.
De richters regeerden over delen van Israël.
- 2 De "ontoereikendheid" van de richters wijst nog verder en dieper op de noodzaak van de komst van de grote Koning: Jezus Christus
- 3 Wat een wonder dat de Heere met zo'n zondig volk zoveel geduld heeft! Hij is lankmoedig over hen, omdat Hij niet wil dat sommigen verloren gaan, maar dat zij allen tot bekering komen.

Gebruikte bronnen

Bijbel met kanttekeningen.
 Matthew Henry, korte verklaring.
 Calvijn, Bijbelverklaring.
 I. Snoek Leerboek der Heilige Geschiedenis. (’s Gravenhage 1937)
 Het boek der Richteren. (Schrijver, plaats en datum van uitgave onbekend, er worden wel hulpbronnen genoemd zoals boeken van dr. C.J. Goslinga)
 Drs. P. Cammeraat, Handboek voor bijbelonderwijs: Leren en Leven.
 Mivo-12 van J.B.G.G. over Jefta. (Jaargang 22, nummer 3, 1995)
 Mivo+12 van J.B.G.G. over Debora. (Jaargang 17, nummer 4, 1990)
 Handreiking +16 nummer 27 over Gideon.